І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 73. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го КВІТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 18, 1962 No. 73. VOL. LXIX.

УРЯД ЗМАГАЄ ДО ЗАМИРЕННЯ З ПРОМИСЛОМ

Вашингтон. — Уряд президента Кеннеді вирішив „здемобілізувати" той натиск на сталевий промисл, який почався був після того, як деякі сталеварні збільшили були ціни на сталь на $6 від тонни. В урядових колах панує тепер думка, що після того, як сталеварні відкликали повідомлення про збільшення ціни на сталь, треба вести політику у відношенні до сталевого промислу згідно з засадою „жити і дати іншим жити". Це рішення уряду запало тому, що уряд не хоче загострювати відношення до промислу і до бизнесменів, бо це могло б припинити ріст економіки, яка тепер зростає. Промисловці могли б зменшувати інвестиції, коли б знали, що уряд веде протибизнесову політику, яка зменшувала б прибутки від промислових підприємств. Гострі заяви урядових представників спричинили знижку акцій всіх сталевих компаній на кілька пунктів. Ця знижка тривала вже два дні. Такий стан був би дуже шкідливий для промислів, і для економіки країни. Гадають, що змагання до миру зі сталевими компаніями проявиться в тому, що судові переслухання, які вже почалися в Ню Йорку і які мають перевірити прибутки деяких сталевих корпорацій, відбуватимуться в приязнішій атмосфері, ніж це було. Суд зажадав, щоб деякі сталеві фірми предложили всі свої книги для судової перевірки. Але змагання уряду до замирення з промислом не припинить судового слідства, яке вже почалося. Другим наслідком урядової зміни у відношенні до сталеварень може бути те, що демократична більшість Конгресу сповільнить і злагідпить натиск на те, щоб вести слідство в Конгресі в цій справі та щоб ухвалювати новий протитестозакон. В урядових колах панує переконання, що нерозумним було б мститися на переможеному ворогові та карати сталеварні після того, як вони відкликали повідомлення про збільшення цін на сталь. Першою ластівкою нової урядової політики у відношенні до промислу є заява сенатора-демократа з Міннесоти Гюберта Гомфрі, який часто висловлює думки Білого Дому, що треба б зорганізувати Президентові комісію, яка досліджувала б економічні проблеми і практики на неполітичній засаді. Сенатор Гомфрі говорив, що уряд не сміє заанґажуватись у „вендетті" проти сталевого промислу. Але в конґресових колах сумніваються, чи Сенатська Протитрестова Підкомісія, яку очолює сенатор - демократ із Теннессі, Естес Кіфовер, не буде таки вести слідства проти сталеварень. Сенатор Кіфовер вже зажадав, щоб 12 сталеварень предложили до половини травня всі свої книги. Провідник республіканської меншости в Сенаті, сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен погодився з сенатором Гомфрі, і каже, що краще було б, щоб цією справою зайнялася „публічна комісія", а не конґресова комісія, яка звикла вирішувати всі справи більше під політичним, а не господарським аспектом. Гомфрі також домагався, щоб „відкинути всі думки про покарання" сталевого промислу. Гомфрі пропонує, щоб Президент найменував окрему комісію, складену з економістів, представників робітництва, працедавців і громадянства, яка мала б право покликувати свідків, і яка впродовж року перевірила б справу сталевої індустрії.

Резервісти мусітимуть два тижні вправляти під час літніх вакацій

Вашингтон. — Згідно з урядовими плянами всі ті армійські резервісти, які не належать до зорганізованих вишкільних армійських з'єднань, мусітимуть вліті під час вакацій відбувати двотижневі військові вправи. Вже вліті 1963-го року 70,000 резервістів, що мають відбувати військовий вишкіл, але не належать до вишкільних з'єднань, будуть покликані на військові вправи. Це зарядження є частиною тієї контроверсійної урядової програми реорганізації армійських резерв і Крайової Гвардії, проти чого виступає Конґрес, який 16-го квітня почав переслухання в цій справі на терені Палатної Комісії Збройних Сил.

Президент закликає туристів з-за кордону

Вашингтон. — Президент Кеннеді вислав листа до Туристичної Аґенції ЗДА, в якому щиро вітає гостей із Старого Світу у ЗДА, де всіх закордонних туристів обслуговуватимуть з якнайбільшою гостинністю та сердечністю. Президент написав: „Ми вже маємо пляни, як вас вітати. Наші готелі, відпочинкові місцевості, наші транспортові засоби — приготовані на те, щоб всім відвідувачам дати таку обслугу, яку ми маємо у ваших країнах". Президент підкреслив, що цього року відбувається Світовий Ярмарок в Сієтлі, Вашинґтон, де на одному місці можна буде чужинним туристам побачити увесь науковий і технологічний поступ цієї країни. Окремі бюра Туристичної Служби в Парижі, Лондоні, Франкфурті, Сиднеї, Токіо, Мехіко Сити і Сан Павльо можуть дати інформації всім тим, які плянують прибути до цієї країни. Ці бюра є під опікою департаменту торгівлі.

В АМЕРИЦІ

● Конґрес вже є під знаком великодних вакацій, які офіційно зачинаються в четвер 19-го квітня. Сенат в цьому часі не вирішує важливих справ, бо його неофіційні вакації почалися вже в понеділок 16-го квітня, а Палата Репрезентантів має на порядку дня справу видатків на оборону. По Великодні Сенат має працювати над законопроєктом про охорону громадянських справ, проти якого є південні демократи.

● 15-го квітня минуло 50 років від того дня, як 1912-го року затопився великий корабель „Титанік" разом із 1,503 особами. З того приводу в Ню Йорку відбулося поминальне Богослуження, в якому взяв участь найстарший член залоги, що врятувався з тієї катастрофи, 92-річний Волтер Белфорд, який під час катастрофи мав 42 роки. Белфорд був пекарем на кораблі, він скочив у холодну воду з пляшкою горілки, якою розгрівався, поки його не виловили рятункові кораблі. В Богослужбі взяла участь і пасажирка Катерина Меннінґ, що також врятувалася тоді.

● Конґрес не любить, як голови чужих держав перериваають йому працю, виголошуючи до об'єднаних Палат промови. І тому на промові іранського шаха було мало членів Конґресу, бо вони були зайняті в різних комісіях.

● В першій половині квітня число проданих авт було на 28 відсотків більше в порівнянні з тим самим часом в березні цього року. В перших днях квітня пересічно денно продавали по 23,811 авт, а в березні тільки по 18,575.

● В середу ввечорі 18-го квітня починається жидівське Свято Пасхи, яке триватиме в четвер і п'ятницю.

● Статистичне бюро ствердило, що число не-білих виборців в 25-ох великих містах ЗДА, становить 17.6 відсотка всіх мешканців цих великих міст у виборчому віці. До не-білих зараховує статистичне бюро: негрів, індіян, орієнталів і 10 відсотків порторіканців.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ВІДБУВ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ НАРАДИ, СХВАЛИВ ПРОГРАМУ КОНВЕНЦІЇ, ЗАТВЕРДИВ ОБРАНИХ ДЕЛЕҐАТІВ ТА НАЙМЕНУВАВ КОМІСІЇ

Джерзі Сиʼі. — В понеділок, 16-го квітня, тут у приміщеннях головної канцелярії Українського Народного Союзу відбулися передбачені статутом надзвичайні і передконвенційні наради Головного Екзекутивного Комітету цієї великої організації, на яких обмірковувано та вирішено ряд справ, зв'язаних з недалекою вже 25-ою конвенцією, що має відбутися в Ню Йорку в готелі Ню Йоркер в останньому тижні травня, зокрема схвалено програму конвенції, затверджено обраних Відділами делеґатів та найменовано дві конвенційні комісії: статутову і верифікаційну. Інші комісії (виборча та комісія прохань і скарг) вибирає сама конвенція. Схвалена Екзекутивним Комітетом програма Конвенції, як і склад статутової і верифікаційної комісій будуть подані в наступному числі „Свободи". В нарадах, що тривали цілий день, взяли участь: головний предсідник Иосип Лисогір, що проводив ними, заступники головного предсідника інж. Степан Куропась і п-і Анна Герман, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян, як також голова Контрольної Комісії д-р Володимир Ґалан і ред. А. Драган. На початку нарад головний касир Р. Слободян поінформував про деякі зміни в дотеперішніх інвестиціях, зокрема про продаж маловідсоткових вартісних паперів та купно нових, що приносять більші відсотки, як також про нові інвестиції у вартісних паперах та гіпотечних (морґеджових) позичках. Головний секретар Я. Падох інформував коротко про перебіг передконвенційної організаційної кампанії в перших трьох місяцях цього року, стверджуючи її великий успіх. З його звіту виходить, що впродовж січня, лютого і березня цього року здобуто для УНСоюзу 1.377 нових членів, з чого, після покриття втрат в членах, було 437 членів чистого приросту. Це становить один з найповажніших організаційних успіхів УНСоюзу в такому часі. Сьогодні УНСоюз переступив уже 82.000 членів і є поважні надії, що при дальших зусиллях він досягне мету своєї теперішньої конвенційної кампанії — 2.000 нових членів. Гол. предсідник Й. Лисогір, крім загального огляду, інформував зокрема про цілі та результати своїх недавніх відвідин в Торонті. Екзекутивний Комітет в дальшому прийняв до відома та затвердив вибір делеґатів, що мають репрезентувати на Конвенції зорганізованих у Відділах УНСоюзу його членів.

Із звідомлення виходить, що 386 Відділів УНС вибрали 425 делеґатів, при чому 210 Відділів вибрали по одному або по більше делеґатів самостійно, а 176 Відділів мусіли злучитись, щоб мати вимагану статутом кількість членів для вибору свого делеґата. Таких делеґатів, обраних злученими Відділами, є 88. Між делеґатами є 53 жінки і 33 делеґати репрезентуватимуть Відділи УНС з Канади. Тільки 9 делеґатів і 21 членів Головного Уряду матимуть по одному голосові на конвенції, а 416 делеґатів матиме по два голоси, отже разом буде на конвенції 862 голоси. Стверджено, що цим разом було відносно мало непорозумінь щодо вибору делеґатів і їх у більшості полагоджено, так, що тільки кілька передано для вирішення верифікаційній комісії, що має бути обрана конвенцією. Складною і трудною для вирішення була справа найменування по п'ять членів до статутової і верифікаційної комісій, склад яких, згідно зі статутом, повинен вирішити Екзекутивний Комітет. Складність в тому, що кожний із делеґатів, як і зголошених кандидатів на членів цих комісій має поважні заслуги для організації. При виборі членів цих комісій Екзекутивний Комітет керувався однаково, як заслугами, так і кваліфікаціями кандидатів, а дальше брав до уваги репрезентацію членства і стейтів чи Канади, мав також на увазі відповідне збалянсування комісій та цілий ряд інших факторів. Склад комісій, як згадано, буде поданий в завтрішньому числі „Свободи". Тому, що до Комісій можна було вибрати тільки по п'ять членів до кожної, Екзекутивний Комітет висловив надію, що ті кандидати, що мають поважні заслуги і добрі кваліфікації, але для яких уже не було місця в цих комісіях, зможуть, з волі самої конвенції, увійти в склад тих комісій, що їх вибиратиме конвенція. Крім схвалення конвенційної програми, Екзекутивний Комітет обміркував ще цілий ряд справ для відповідного переведення конвенції, опіки делеґатами і гостями, репрезентації найширшого загалу громадянства на конвенційних імпрезах і подібне. Окремо розглянено рекомендовану попередньою конвенцією справу можливостей злуки з Українським Народним Союзом другої великої братської організації, Українського Робітничого Союзу, та рішено запропонувати конвенції відповідну резолюцію. Це були останні наради Екзекутивного Комітету перед конвенцією, що — як і попередні конвенції — буде одною з найважливіших подій в житті і розвитку Американської України.

Учасники понеділкових передконвенційних нарад Головного Екзекутивного Комітету та членів Культурної Комісії УНС. Посередині стоїть гол. предсідник Иосип Лисогір. Ліворуч від нього стоять заступниця гол. предсідника Анна Герман, гол. секретар Ярослав Падох і голова Контрольної Комісії, Володимир Ґалан. Праворуч від п. Лисогора стоять: заступник гол. пред. Степан Куропась, гол. касир Роман Слободян і ред. А. Драган.

Раск і Добринін перевели першу розмову

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск і новий совєтський амбасадор у Вашинґтоні Анатолій Добринін перевели в понеділок 16 квітня ц.р. першу розмову в четвертій з черги „рунді" дипломатичних заходів знайти мирну розв'язку в конфлікті за Берлін. Вони розмовляли поверх одної години без свідків. Не проголошено ніякого комунікату, але — за газетними твердженнями — розмова стосувалась виключно Берліну і почалась в тому місці, в якому закінчилась остання розмова Раска з Громиком у Женеві в минулому місяці. Обидва розмовці буцім-то виявили бажання продовжувати ту нову серію нарад.

ЗДА скріплюють далі свої війська в Південному В'єтнамі

Сайґон. — Всупереч погрозам збоку Москви й Пейпінґу та кампанії американських пацифістів, які є проти будьякого втручання Америки у збройні конфлікти далеко від американського континенту, — на Південний В'єтнам приземлились дальших 600 моряків, завантажених на 16 гелікоптерів, що відлетіли з чердака літаконосця „Принстон", заякореного на Південному Китайському морі. Тих 16 гелікоптерів типу Г-34 залишаться також у Південному В'єтнамі, а моряки скріплять тамошній стан 6.000 вояків і летунів, зайнятих трьома ділянками служби: вишколом південних в'єтнамців, транспортуванням південно-в'єтнамських вояків на бойовища та дораджування Південному В'єтнамові в справах війни проти комуністичних партизанів. Тепер американські вояки зайняті в акції очищування від партизанів південної частини півострова Камав і дельти ріки Меконґу — двох найбільш „засмічених" комуністичними партизанами південних районів В'єтнаму. Щоб перевірити, наскільки керована американцями вишкільна і пропаґандивна робота має позитивні висліди і чи піднеслася мораль у Південній Азії в змагу проти комуністів, приїхала до Сайґону так звана Студійна група з Пентаґону під проводом кол. підсекретаря Армії Карла Бендетсена та з участю м. і. кол. шефа Центральної Розвідчої Аґенції Аллена Доллеса.

Чу Ен-лай атакує американський імперіялізм, підтверджує наявність господарської кризи

Токіо. — Сесія комунокитайського „верховного совєту", що відіграє ролю парляменту, яка відбувалася цілих двадцять днів за закритими дверми, закінчилася дня 16 квітня ц.р. проголошенням комунікату про зміст промови комунокитайського прем'єра Чу Ен-лая, виголошеної на відкритті цієї сесії ще 27 березня ц.р. У своїй промові Чу Ен-лай атакував американський імперіялізм за „окупацію" Формози і створення „двох Китаїв" і закликав об'єднати усі комуністичні сили світу до боротьби із ЗДА і їх політикою. Водноразі із цим Чу Ен-лай підтвердив наявність важких господарських труднощів, викликаних нібито „природними нещастями". Чу Ен-лай проголосив широку програму протидіяння цим „труднощам", яка передбачає масове переселення людности з перелюднених міст назад у сільські райони для збільшення сільськогосподарської продукції, як теж дальшу розбудову сільськогосподарських комун. Потішаючи понад 1.000 учасників сесії комунокитайського „народного зібрання", що справи останнім часом кращають і що в дальшому можна вже буде перейти від тяжкої індустрії на збільшення продукції харчів і товарів щоденної потреби, Чу Ен лай закликав китайських комуністів і китайський народ до зусильної праці над „поправою національної економії". Атакуючи кількома наворотами ЗДА Чу Ен-лай підкреслював солідарність і дружбу комуністичного Китаю із Совєтським Союзом й іншими комуністичними країнами.

Громико прибув до Београду

Београд. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико прилетів в понеділок 16 ц.м. до столиці Югославії, формально ревізитуючи минулорічні відвідини югославського міністра Коци Поповіча в Москві. Громика стрінув на летовищі Коца Поповіч, а почесна сторожа віддала Громикові почесті, як видатному закордонному гостеві. Це перші відвідини вищого ранґою совєтського урядовця в Югославії за останніх чотири і пів року. У доґматичному спорі між Москвою і Пейпінґом Югославія стала по стороні Москви, особливо приєднавшись до її гострих атак проти Альбанії.

● Французькі терористи в Альжирі, які в минулому тижні знищили динамітом два поверхи контрольної вежі на летовищі, спаралізували тамошній летунський рух. Але сусіднє військове летунство перебрало на себе обов'язки переводити й контролювати цивільний летунський рух.

● Індія погодилась репатріювати до Португалії португальське військо й цивільних службовиків, інтернованих Індією після захоплення нею колонії Гоа. Їх перевезуть до Пакистану, а відтіль до Португалії.

Архиєпископ Роммел екскомунікував трьох расистів за спротив об'єднанню шкіл

Ню Орлінс, Луїзіяна. — 16-го квітня луїзіянський Архиєпископ Джозеф Френсіс Роммел екскомунікував трьох осіб за те, що противилися його зарядженню об'єднати всі парохіяльні школи, щоб спільно могли навчатися діти негритянських і білих батьків. Відлучені від Католицької Церкви є такі особи: Л. Г. Перец — президент повітової ради; Джексон Дж. Ріко — виконний директор громадянських рад в Південній Луїзіяні та пані Б. Дж. Ґейло — голова інкорпорації Спасайте Нашу Країну. Про відлучення від Церкви цих осіб повідомив на пресовій конференції архиєпископський канцлер монсіньйор Чарлз Плоте. Відлучені від Церкви не можуть приймати Святих Тайн, бути присутніми на Службах Божих та інших Богослуженнях, і не можуть бути похоронені в католицькому обряді. Пані Ґейло заявила, що відкличеться до Папи через Апостольського Делеґата у Вашинґтоні. Але в Римі представник Ватикану заявив, що Архиєпископ Луїзіяни не мав іншого виходу і мусів екскомунікувати тих, що публічно поборювали його зарядження в справі спільних шкіл для всіх католицьких дітей.

Українська хроніка

● Любослав Гуцалюк, відомий український маляр - модерніст бере участь як єдиний з малярів українців, у виставці „Американські акварелі і рисунки", що буде відкрита в Джастер Ґалерії в Ню Йорку при 154 Іст 79-ій стріт в днях 23 квітня до 12 травня ц. р. На цій виставці будуть показані найкращі акварелі і рисунки 73 американських малярів, створені за час від 1900 до 1961 року. Л. Гуцалюк буде заступлений рисунком „Лінкольн Сентер" з 1961 р. Участь у цій виставці є своєрідним вирізненням для даного маляра. Найближчим часом Гуцалюк виїжджає до Парижу для мистецьких студій і праці.

● Дипломовий концерт молодої піяністки Марти Шлемкевич, абсольвентки кляси сл. п. проф. Романа Савицького відбудеться в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в п'ятницю дня 20 квітня ц. р. о год. 8-ій веч. У програмі твори Баха, Бетговена, Шопена, Ліста, Барвінського і Фоменка.

8 НЕВТРАЛЬНИХ КРАЇН В ЖЕНЕВІ ПРЕД'ЯВИЛИ ПЛЯН АТОМОВОЇ КОНТРОЛІ

Женева. — Вісім невтральних країн, учасників 17-членної Женевської конференції роззброєння, запропонували в понеділок 16 ц. м. власний плян міжнародної контролі над зберіганням договору про припинення всяких ядрових експериментів. Цей ніби-то компромісовий плян бере все-таки за підставу совєтську вимогу, щоб на території СССР не було ніяких чужинецьких контрольно - інспекційних станиць, всупереч первісній згоді на такі станиці та всупереч рішенню міжнародної конференції наукових експертів, що треба 180 таких контрольних пунктів для успішного протидіяння засекреченим атомовим детонаціям. Плян невтральних країн стверджує, що стеження за непереводженням будь-яких детонацій має бути ведене існуючими „крайовими" засобами, які проте — за тим пляном „можуть бути поширені на підставі порозуміння". Невтральні країни пропонують, щоб створено міжнародну комісію, до якої окремі держави, що мали б свої інспекційно-контрольні пункти, зголошували б записані їхніми сейсмографічними стаціями підозрілі потрясення землі. Західні держави твердять, що теперішні сейсмографічні апарати не всилі розрізнити, чи потрясення землі прийшло внаслідку природного землетрусу, чи ядрової детонації. За невтральним пляном, міжнародна комісія з осідком в якомусь невтральному краю, негайно повідомляла б дану державу про ствердження на її території підозрілого вибуху чи землетрусу і пропонувала б перевірення того факту. Однак нічого не говориться, що було б у випадку, коли б та держава не погодилась на таку перевірку, хто її мав би переводити та які були б наслідки, якщо зголошена скарга не була б прийнята на увагу і підозрілий випадок не був перевірений. Нема теж у тому проєкті ніякої згадки про будь - які санкції супроти держави, яка відмовляла б міжнародній комісії встрявання в підозрілу подію на її території. Тому той невтральний проєкт викликав відразу палку похвалу збоку Валеріяна Зоріна. Але й Артур Дін від ЗДА та Джозеф Годбер від Британії висловили признання невтральним державам за їх щирість і турботливість у змаганнях не допустити до будь-яких нових ядрових детонацій і обіцяли піддати той невтральний плян докладному розглядові. Невтральний плян висловлює стурбування з приводу сліпої вулиці, в яку зайшли переговори між СССР, ЗДА і Британією про припинення ядрових експериментів і закликає їх до наполегливого дальшого шукання можливости порозуміння. Невтральні держави не настоюють акуратно на своєму пляні й допускають всякі інші можливості, нобі тільки „спасти людство від зла дальших ядрових експериментів". Членами - учасниками Женевської конференції є від невтральних держав Швеція, Індія, З'єдинена Арабська Республіка, Бразилія, Бірма, Етіопія, Мехіко і Ніґерія. В імені їх усіх той плян вчитав на конференції бразилійський делеґат Роберто Асункао де Араухо.

Альжирські араби починають відповідати терором на терор французів

Альжир. — В минулу неділю вперше від підписання французько - арабського порозуміння про військове перемир'я і підготову до всенародного плебісциту в Альжирі вийшли з своєї пасивности і відповіли терором на терор, стосований супроти них збоку французьких екстремістів: коли три французькі юнаки наблизились в місті Альжирі автом до одної з вуличних застав, що їх мусульмани поставили, щоб протидіяти можливим атакам европейських терористів на мусульманську дільницю, — араби вбили двох юнаків та важко поранили третього, а всіх трьох роздягнувши і забравши їхні особисті довідки, залишили на вулиці. З свого боку французькі терористи знову впродовж одного дня вбили 30 осіб, здебільша арабів, стріляючи до прохожих арабів із авта на ходу. Водночас терористи висадили в повітр'я дім, в якому були бюра й помешкання керівництва Альжирської Академії, яка керує цілою навчальною системою в Альжирі, почавши від народних шкіл та закінчивши університетами. Зруйновано три поверхи того будинку і поранено при цьому 14 вояків з недалеких військових бараків. Крім отих „геройських" вчинків французькі терористи захопили в свої руки телефонічну централю й спаралізували на 5 годин усю телефонічну комунікацію. Військо ставилось цілком пасивно до тих актів. З французького боку заявлено, що ця пасивність це тільки тактика. Французькі терористи поширили були вістку, що засуджений на смерть генерал Едмонд Жуго — втік. Вістка виявилась фальшивою.

У СВІТІ

● Голляндський уряд твердить, що голляндське військо і поліція на Новій Гвінеї винищили й виловили вже майже всіх індонезійських партизанів, що їх туди перекинуто з Індонезії. Офіційно нема стану війни між Індонезією і Голляндією, тільки затяжний дипломатичний спір за Нову Гвінею.

● Східній Берлін пахне, як шпиталь стверджують західні туристи. Всі клямки у дверях тамошніх державних і інших публічних будинків та всі ґудзики до дзвінків — обкручені чи закриті папірцями і шматинками, насяклими дезинфекційними плинами. Східньо-німецькі власті кажуть, що 42.000 осіб захворіли дезинтерією, але західньо - берлінські чинники обраховують число хворих у Східній Німеччині на 200.000. Західньо - берлінські власті запропонували прислати для поборювання тієї зарази лікарів і транспорти ліків, але німецькі комуністи відкинули оферту, заявивши, що та допомогова оферта зроблена „з політичних причин".

● Турецький президент, ген. Семаль Ґурзель, заапелював до Америки, щоб вона підтримала турецький коаліційний уряд, запевняючи, що це вперше в турецькій історії уряд насправді репрезентуючий всі політичні групи народу. Турецький президент запевнив у своєму закликові, що військо не має в Туреччині політичних аспірацій та що Туреччина залишається вірним союзником Заходу, як член бльоку НАТО.

● З австралійського порту Сидней виплив в сторону китайського суходолу британський корабель „Ганнінґтон Корт", навантажений пшеницею. Цей корабель спізнився з своїм виїздом на 4 дні, бо 16 членів його залоги застрайкували на знак протесту проти пересилання харчів комуністичному Китаєві.

● Туніський президент Габіб Бурґіба, який має тепер 58 років, одружився з 49-літньою вдовою Уассіля Бен Аммар. Рік тому Бурґіба розвівся з першою дружиною французького роду. Бурґіба заявив, що він дуже щасливий, але родинне щастя не відтягне його від державних справ. З нагоди того вінчання звільнено в Тунісії 129 в'язнів та проголошено один день вільним від шкільної науки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25 — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Нова рунда

У понеділок 16-го ц. м. почалася нова, вже четверта з черги рунда дипломатичних переговорів між Сходом і Заходом: перша відбулась у вересні минулого року в Ню Йорку, з нагоди сесії Генеральної Асамблеї ОН, і закінчилася авдієнцією Андрея Громика у президента Дж. Ф. Кеннеді. Потім амбасадор ЗДА в СССР Лювеллин Томпсон продовжував ті переговори з Громиком у Москві, врешті державний секретар Дін Раск і британський міністер лорд Гюм обговорювали цю справу впродовж двох тижнів з Громиком в Женеві. Фахівці Державного Департаменту підсумували висліди всіх цих розмов і на тій підставі уклали новий проєкт компромісової розв'язки проблеми Берліну, що його саме тепер мають обговорювати у Вашингтоні з новим совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним.

Цей новий американський проєкт, на жаль, не викликав, бо й не може викликати, ні в кого захоплення. Нема в ньому мови про об'єднання Німеччини, нема в ньому й натяку на єдність Берліну. Мовчки приймається до відома внутрішньоберлінський „мур ганьби", як західній кордон Східнього Берліну. Мови нема про те, щоб взаміну за концесії, пороблені східньонімецьким комуністам, Захід вимагав будь-яких концесій на терені Східнього Берліну. Зате є згода на давню пропаґандивну вимогу Хрущова щодо обміну декляраціями про неаґресію західнього бльоку держав НАТО і східнього бльоку держав т. зв. Варшавського пакту, що підвищує східньонімецького сателіта, члена того Варшавського пакту, до ролі контрагента. Східньонімецьких комуністів скріплюється крім того тим, що признається їм рівне число репрезентантів у спільній з західніми німцями комісії для затіснення взаємин між отими двома частинами поділеної Німеччини, як також признається їм членство в міжнародній комісії, що контролювала б комунікаційний рух між Західнім Берліном і Заходом. Є ще в тому американському проєкті визнання совєтського становища, щоб Західня Німеччина не мала атомової зброї. А щоб ніби оминути виразного її дискримінування, сказано, що атомової зброї не може мати ніхто поза нинішніми трьома атомовими державами. Іншими словами — здискриміновано не тільки Західню Німеччину, але й Францію, яка вже перевела кілька власних атомових детонацій, і всі інші члени-держави НАТО, які домагаються тієї зброї. Єдиним „світлим моментом" у тому американському проєкті є збереження нинішнього статусу Західнього Берліну, з тим, що й тут ЗДА погоджуються на ступневе зредукування своєї там залоги з 6.500 до 3.000 вояків.

Очевидно, що кожний компроміс мусить спиратися на обосторонніх поступках, і тому ні одної сторони не може цілком задовольнити. Але ж у даному випадку сама Америка інакше схвалює ту поведінку Москви, що її так влучно схарактеризував президент Кеннеді: Совєти підходять до проблеми компромісів так, що „те, що їхнє, вважають за непорушне, а те, що чуже, вважають за дискусійне". Новий проєкт ЗДА щодо Західн. Берліну є потуранням такій шантажовій тактиці Москви.

На цьому тлі не можна дивуватися становищу французького президента де Голя й західньонімецького канцлера Аденауера, які радять взагалі не виявляти ніякої власної „ініціятиви" і не пхатися до розмов з Москвою, бо з таких розмов мусить вийти нова програ Заходу, новий осяг Москви. Єдина надія в цій похмурій ситуації та, що Франція закладе проти американського проєкту своє вето, а Москва також його відкине.

Перемога Президента Кеннеді

Урядова протиакція, започаткована президентом Кеннеді у відповідь на раптове рішення сталеварних компаній підвищити ціну сталі на шість долярів за тонну, завершилася перемогою уряду: сталева індустрія зрезиґнувала із запланованої підвишки. Цієї перемоги президент Кеннеді досягнув не тільки словами — своїм рішучим і гострим виступом проти порушення національного інтересу сталевою індустрією, але й чином — рядом започаткованих уже або заповіджених санкцій, включно з покликанням провідників сталевої індустрії на конґресові та судові переслухання і загрозою скасувати федеральні контракти з окремими сталеварними компаніями і передати їх тим, що не підвищать ціни на сталь. Проти підвищування цін на сталь заявилась, за невеликими винятками, вся публічна опінія країни, солідаризуючися з гострою реакцією Президента.

Під тиском урядових санкцій і публічної опінії солідарний спочатку фронт сталеварних компаній заломився. Найперше виступила з цього фронту мала, восьма щодо величини компанія Інленд, За нею пішла друга найбільша з черги Ветлегем і деякі менші, і у висліді була примушена скапітулювати найбільша компанія „Юнайтед Стейтс Стіл", що сама-одна продукує понад четверту частину всієї сталі ЗДА і затруднює у своїх підприємствах 199.000 робітників на всіх — 569.000 в усій сталевій індустрії. Рішення сталевої індустрії відмовитися від цієї підвишки прийняли із задоволенням і урядові чинники і вся публічна опінія країни, раді, що назріваючий між урядом і найголовнішою ділянкою американської індустрії конфлікт полагоджено мирно, без шкоди для інтересів ЗДА.

Свою капітуляцію керівники сталевої індустрії, чи точніше її великих компаній, підтвердили, що їхнє початкове рішення підвищити раптово ціну на сталь було справді таки непродумане, передчасне і подиктоване вузькими, еґоїстичними інтересами. З другого боку видатно збільшився престиж президента Кеннеді і його уряду. Рішучі виступи Президента й інших репрезентантів уряду довели, що вони готові всіми можливими способами обстоювати антиінфляційну політику стабілізації цін і платень. Перемога демократичного уряду, як стверджують політичні коментатори, ясна і незаперечна, і вона матиме великий вплив на майбутню і вона матиме великий вплив на майбутній розвиток.

Проте, перемога уряду в конфлікті із сталеварною індустрією стоїть під багатьма знаками запиту. Дехто з коментаторів називає її навіть „Пірровою перемогою", вважаючи, що вона тимчасова і не розв'язує цілої низки проблем, актуальних не тільки для сталевої індустрії, але й для всієї американської економіки. Абстраґуючи від його несвоєчасности, рішення сталевої індустрії підвищити ціну на сталь мало також і деякі слушні причини, зокрема конечність змодернізувати сталеварні і різні підприємства, відсталі з технічного погляду хоч би супроти теперішніх европейських. Водночас із цим сталева індустрія ЗДА стоїть в обличчі важкої конкуренції не тільки з европейською, але й совєтською індустрією. Поважних успіхів у цій конкуренції, як доказують аналітики нинішньої ситуації, сталева індустрія ЗДА не має змоги добитися власними засобами. В цьому їй потрібна допомога і уряду й інших ділянок американської економіки, що може бути здійснена тільки шляхом позитивної співпраці, всіх заінтересованих чинників. Щойно виявлені урядом тенденції і заходи для замирення з промислом є добрим знаком на цьому шляху.

ВИПУСКНИКИ 1962-го РОКУ

Минулого тижня писали ми про те, що в найближчих роках людям, які не матимуть академічної освіти або фахового вишколу, чимраз важче буде дістати працю. Тепер хочемо фактами потвердити, що всі ті юнаки і юначки, які цього року закінчать коледжі або університети, дуже легко дістануть працю, і то з більшою заробітною платнею, як в минулому році.

Майже мільйон учнів, які закінчать цього року середні школи (гайскули), старатимуться дістатися до коледжів, а більше як півмільйона випускників академічних шкіл шукатимуть праці.

Департамент Праці обраховує, що цього року 425,000 випускників здобудуть титул бакалавра, а 90,000 дістануть вищі академічні титули, в тому числі коло 10,000 докторатів. Це буде рекордове число випускників - бакалаврів: тільки в 1950-му році число їх було більше, бо тоді кінчали високі студії воєнні ветерани, що навчалися державним коштом.

Але запотребування на працю таке велике, що цьогорічні випускники не заповнять усі вакантні становища. До того ж поважне число бакалаврів і магістрів залишається в школах, щоб продовжувати студії.

Вже тепер керівники підприємств шукають в коледжах і університетах кандидатів на працю, обіцяючи їм платні на 3 - 5% більші. Цікаве те, що платні випускників-бакалаврів підвищуються у швидшому темпі, як платні випускників, що закінчили студії з докторським титулом.

Для характеристики теперішньої доби прикметним є те, що найбільші платні дістають бакалаври, які спеціялізувалися з фізики, математики, природничих наук та інженерії. Їхні початкові платні становлять від $525 до 655 місячно, — на $30 більше, як минулого року. Бакалаври, які спеціялізувалися з гуманістичних предметів — мови, історії та ін. — дістають початкові платні в сумі від $400 до 587 місячно — $25 - 87 більше, як в 1961-му році. Найменші заробітки мають учителі: від $3.700 до 5.500 місячно, залежно від стейтів. Але й ці платні майже на $200 більші, як минулого року.

Департамент Праці стверджує, що цього року треба буде коло 110.000 нових учителів для дитячих садків і перших 6-ох років навчання. Але тільки половина з цього числа закінчить студії, отже понад 50.000 учительських місць будуть обсаджені не вповні кваліфікованими силами. Відчувається недостача вчительських сил і в гайскулях.

Бракуватиме також в підприємствах електриків, хеміків, фізиків і математиків та біологів. Недостача лікарів є вже хронічною в цій країні. Немає подостатком інструкторів у коледжах і університетах. Велике запотребування є на бухгальтерів - спеціялістів, яким цього року збільшують платню на $300. Бракує також ляборaторних працівників у шпиталях, економістів із докторатами, фахівців з політичних наук, які могли б працювати в адміністрації, та психологів.

Недостача кваліфікованих працівників спричинила те, що за кілька місяців перед закінченням шкільного року різні інституції та підприємства вислали своїх представників до коледжів і університетів, щоб вербували їх серед майбутніх випускників. Число вербувальників, як повідомляє Нюйоркський університет, цього року на 20% більше, як було в 1961-му році. Коледж ім. Смита має 490 випускників, а прибуло до нього аж 100 вербувальників.

Адміністрація коледжів і університетів стверджує, що цьогорічні випускники з більшою повагою ставляться до праці, яку вони мають перебрати. Давніше бувало інакше. Як стверджує посередник праці при Гарвардській школі адміністраційного бизнесу, Аллен Руд, 50% випускників коледжів залишали працю протягом першого року затруднення.

Усе вище сказане свідчить про те, що найлегше тепер дістати працю тим молодим людям, які покінчили коледжі або університети. Про це повинні пам'ятати батьки і всіми силами старатися, щоб їхні діти дістали якнайвищу освіту.

На Алясці притримано два японські рибальські кораблі

Кодіяк, Аляска. — 15-го квітня до тутешнього порту були змушені прибути два японські рибальські кораблі тому, що вони ловили рибу на американських територіяльних водах. Аґенти відповідних аґенцій діяли на зарядження губернатора Вілліяма А. Іґена, який не порозумівався з Вашинґтоном. Одночасно затримані є капітани цих кораблів скіпер Монґо Ганасакі з матірнього рибальського корабля „Ваншу Мару" і капітан Гіґашіма Тадао з корабля „Оґтарі Мару" ч. 5. Обидва вони мають відповідати за недозволену ловлю риб на американських водах. Японські кораблі відбувають карантану в порті, згідно з портовими приписами, а командaнти цих кораблів мають бути переслухані суддею Едвардом Дейвісом, який прибув до Кордіяку з Анкораджу.

В Сирії привернено парляментарний режим

Дамаск. — Звільнений з в'язниці президент Сирії Назем ель Кодзі перебрав назад урядування. Головний командант сирійських збройних сил ген. Абдель Карім Захреддін заповів через радіо, що буде створений новий уряд, який проте візьме більше на увагу здобутки, що їх осягнули робітники й селяни. Новим прем'єром буде, мабуть, міністер оборони Рашад Бармада. Він прийшов би на місце прем'єра Мааруфа Давалібі, що його правий курс політики спричинив військовий замах з 28 березня ц. р. Парлямент не буде офіційно розв'язаний, але більшість послів зобов'язались добровільно зректися мандатів, щоб промостити леґальний шлях до нових виборів. Президент Назем ель Кодзі заявив у зверненні до народу, що новий уряд змагатиме до посднання Сирії з усіми арабськими країнами, в першу чергу з Об'єднаною Арабською Республікою.

Ол. Кононенко-Трофимовська

ХАРЧУВАННЯ В СССР

В СССР з 210 млн. населення — перманентний стан недоживлення (особливо в Україні та інших т. зв. республіках). Причина цьому — соціяльна система. Вся господарська розбудова країни, її приспішена індустріялізація, її величезний мілітарний зріст проводяться коштом тяжкого визиску населення, в найбільшій мірі населення т. зв. союзних республік - колоній.

Шлях совєтської індустріялізації цілком відмінний від того, яким ішов Захід. Там розвиток важкої промисловости прийшов у висліді попереднього розвитку легкої промисловости та торгівлі, тобто у висліді зростаючого споживання населення, зросту життьового його стандарту. Совєтський же Союз, що свою прискорену індустріялізацію спрямував у бік розвитку передусім важкої промисловости, здійснював це коштом ожебрачення населення.

Зріст продукції в СССР увесь час набагато випереджає зріст продукційности праці, яка тепер далеко нижча, як у ЗДА, — в промисловості у 2.5 рази, а в сільському господарстві в 6 разів (З доповіді Хрущова на 20 з'їзді комуністичної партії). Спричиняється до цього те, що колективізація знівечила господарські стимули селянства, а безпросвітні злидні, тяжкі життьові турботи і примусова праця аж ніяк не сприяють її ефективності. Через це зріст продукції йшов головним чином коштом збільшення кількости промислових закладів і розорювання нових земель, тобто коштом інвестицій. В умовах, коли держава є і тотальним продуцентом і покупцем переважної частини виробленої продукції, в господарському обігу не могло створюватися капітальних накопичень, достатніх для зростаючих інвестицій. Потрібні для цього кошти стягалися з населення.

Збори з населення в СССР йдуть трьома формами: низькою оплатою праці; дуже високими й несправедливими податками і натуральними поборами та невільництвом.

При 40 годинах праці на тиждень робітник у ЗДА має оплачених 2.080 годин у році, а в СССР при 46 годинах праці — 2.392. Таким чином робітник у ЗДА, щоб забезпечити себе та свою родину належною кількістю харчів, має віддати 25.4% свого робітного часу, а робітник в СССР мав би працювати по 20 годин денно, щоб придбати таку саму кількість харчів. І це тільки харчів, не враховуючи інших потреб.

В більшості західніх країн податки є безпосередні та проґресивні — чим більший прибуток, тим більша частина з нього йде до державної каси. В СССР головний тягар податків падає не на прибутки населення, а на його витрати у формі бюджетових націнок на товари, т. зв. податок з обігу, хоч в дійсності обраховується податком не обіг, а самий продукт, залежно від його споживчої, а не товарової вартости.

Третьою формою пограбування населення, як сказано, є натуральні побори і невільнича праця.

В журналі „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" за вересень 1957 року вміщено інтерв'ю з проф. Ясним, визначним авторитетом у питаннях світового харчування. Він ствердив, що підсовєтська людина харчується недостатньо. Селяни ж у великій кількості недоживлюються. При теперішньому середньому заробітку підсовєтська людина харчується переважно хлібом, картоплею і кашею; 95% міської людности має досить хліба, хоч і грубого, іноді з домішкою кукурудзи та ячменю. Діти не мають навіть кварти молока на день.

В 1956-му році колгоспникам для особистого споживання видано 2.091.000 центнерів соняшника, 9.391 тис. цент. картоплі, 780 тис. цент. овочів, 226.266 тис. літрів молока, 2.799 тис. яєць. На той час колгоспне селянство обчислялося в 22.300 тис. Отже, на одну особу з колгоспів одержано: олії (в перерахованні соняшника на олію) менше як кілограм, картоплі — 42 кг., овочів — 3.5 кг., молока — 10 літрів, яєць — 0.1 яйця. На рік!

Фактично забезпечення харчами за працю в колгоспі зводилося до одного фунта хліба і півфунта картоплі на особу денно.

Щодо грошової оплати праці, то вона осягнула 225 рублів за рік на працюючого, тобто близько $25 (за фактичною вартістю рубля того часу) або не повних 2¢ за годину праці. З цієї суми доводилося ще сплачувати податки і купувати облігації державної позики.

Забезпечення міського населення і тої частини позаколгоспного сільського, яке купує харчі в крамницях, було дещо краще, але й воно, через брак продуктів і низьку купівельну спроможність працюючих, було далеко незадовільним.

Від того часу малощо змінилося: приріст роздрібного товарового обігу, що його подають совєтські статистичні щорічники, майже не перевищує загального приросту населення і міського зокрема. В совєтських газетах вміщено повідомлення про виконання піврічних плянів 1961-го року. З цих даних виявляється, що в цілому по СССР вироблено в розчисленні на одну особу в день: 33 гр. м'яса разом з кістками, 0.1 літра молока, 9 гр. масла, 10 гр. риби, 22гр. олії.

І, як зла іронія до цього, в тих же газетах вміщено статтю О. Стовбуна, директора Науково - Дослідного Інституту Харчування, де сказано: „щоб забезпечити потребу організму в протеїнах тваринного походження, треба м'яса та риби — 200 гр., молока 400 гр., сиру 50 гр., вершків 15 гр., картоплі 300 гр., городини та овочів 500 гр. і т. п. Отже те, що дає влада, забезпечує — 1/10 нормальної потреби.

На 22-му з'їзді КПСС проголошена Хрущовим програма обіцяє до 1980-го року забезпечити підсовєтській людності найвищий у світі рівень життя. Але ці обіцянки нічого не варті. І не лише тому, що запляновaний зріст харчової продукції нереальний, а й тому, що поруч з цим плянується величезне зростання важкої, головно, мілітарної індустрії, що вимагатиме ще більших інвестицій.

Голод, недоживлення і злидні — це органічна риса соціяльної і господарської системи комунізму, властива не лише СССР, а й всім комуністичним країнам. А органічним підложжям цього є те, що комунізм через свою аґресивну натуру надає своєму господарському розвиткові головно мілітарного напрямку і базує той розвиток на визиску населення.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО ГОЛОД У КИТАЇ

У „Свободі" з 10-го квітня ц. р. в статті І. Світа „Про голод у Китаї" між цінними інформаціями є дані, що їх можна заперечувати. Отже, не „9 унцій рижу денно та 2 унції олії на місяць, врядигоди кусник риби", а трохи іншу пайку визначили в Пейпінгу для китайської людности. Інформації без подання джерел дають підставу комунофілам і їхнім поплентачам обвинувачувати пресу в неправдивій інформації. Волтер Троган у статті, вміщеній в філядельфійському „Інквайрері" з 15 лютого ц. р. п. з. „Маове королівство може стати цвинтарищем" подає, що це вже четвертий (інші дослідники подають третій) рік підряд китайське населення голодує. Комуністична влада призналась, що в країні бракує харчів лише протягом останніх двох років. Та й це признання зроблено з огляду на те, що робітники і військо починають виявляти своє назадоволення. Троган стверджує, що в Китаї на одну особу визначено таку пайку: дві унції свинини на десять днів, чотири унції риби на тиждень, чотири унції цукру на місяць, чотири унції бісквітів на місяць, чотири тістечка на місяць і один ярд бавовняної матерії на рік. Якби навіть і видавали повністю цю пайку, то чи не промовляє її мізерний розмір про те, до чого дійшло в китайському „червоному раю"? Троган твердить також, що вівці, свині, птиця в Китаї зникли, а собак і котів вважають за цінну поживу.

На закінчення Троган подає: „Чим довше триває голодування, тим більше голодуюча особа втрачає здібність реагувати на оточення. Кінець приходить тоді, коли людина втрачає охоту до їжі, падає і вмирає". Деякі дослідники припускають, що голод китайські комуністи використовують для того, щоб спаралізувати спротив населення. А ті харчі, що їх Пейпінг купує за кордоном, уживає він для годівлі партійців і бюрократичного апарату. Врятувати китайське населення від голоду можуть лише ЗДА, які мають надвишку харчів далеко більшу, як подав І. Світ. Вартість надвишки змінюється з року на рік — від семи до дев'яти більйонів дол. ЗДА, одначе, не можуть рятувати китайську людність, поки владу в Китаї мають комуністи.

Макар Каплистий
Роземонт, Пен.

БУДЬМО Ж СКРІЗЬ КОГОРТОЮ...

Ми своє відплакали,
Ми своє відмучились,
Зеленіймо ж маками,
Маками квітучими.

На чужому просторі
Заживемо наново —
Важаними гостями,
Вільними, не гнаними.

Ми ще краю рідному
Здалека прослужимо,
Будьмо ж непохитними,
Як залізо, дужими.

Україна морена,
Віддавна катована,
За морями-горами
Доручила слово нам.

Слово правди й спротиву
Партії-насильниці,
Що вслід за Голготою
В край принесла Вінницю,

Що не знає жалощів
До страждань незлічених,
Що для неї мало ще
Мертвих і скалічених.

Переможе молодість
Застарілу каторгу,
Не ходити в золоті
Ворогові клятому.

Будьмо ж скрізь когортою
Сильною, єдиною,
Світлом правди гордою
Вкупі з Україною!

АНАТОЛЬ ГАЛАН

Софія Парфанович

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(18)

Идете вгору, потім спинаєтеся сходами і — перед вашими здивованими очима нове чудо: катедра. Ви вперше оглядаєте білу будівлю в чорні смужки, звичайні тосканські чи пізанські смужки мармуру в таких двох контрастуючих кольорах. Цей пишний ґотик, наче мережка, височіє понад буднями і понад часом. Вночі його освітлюють блідосиніи світлом, і воно підносить його фантастичну красу, щось із казки, із баченого десь у невідомій країні. І хоча всередині побачите ви біля двадцяти кольорів мармур, ужитий для побудови цієї найкращої святині, побачите шістдесят сцен з біблії, викладених і інкрустованих у мармурових бльоках, величаву проповідницю і багато інших скарбів мистецтва, проте, перше ваше враження залишається неперевершене.

Ви бачили так багато зразків мистецтва, що кінець-кінцем усі вони зливаються у ваших спогадах в один образ, одну різьбу, одну мозаїку. Але ніколи і ні з чим не зіллється для вас Сієнська катедра, хоч потім, у дальшій мандрівці ви побачите не одну таку смугасту церкву, як от у Фльоренції чи й у самій Пізі. Врешті до цього причиняється її положення, так би мовити, на даху Сієни, звідкіля вона панує над досконало збереженим середньовіччям. Так, ніби життя вернулося назад на сотні літ, ніби вся ця середньовічна коробка з іграшками заснула на горбах Тосканії. Ми віднайшли її в нашій книжці з образками, книжці нашої молодости.

Фльоренція — місто Медічі

Коли у вас на Фльоренцію кілька тижнів, ви можете з великою користю студіювати мистецтво, бо його скарби у великій кількості нагромаджені в тому розмірно невеликому місті. Пишуть, що половина найвизначніших образів світу зберігається у Фльоренції. На щастя, багато з них зосереджено в двох ґалеріях: Уфіці і Пітті, де ви мусите „загніздитися" з різними провідниками та монографіями і — насолоджуватися досхочу.

Але коли ви маєте на Фльоренцію два дні, ви мусите зробити як я: першого дня, не поспішаючи, прогулятись по місті, поладнати справи дальшої подорожі і накупити різних пам'яток, другого дня взяти в туристичному бюрі туру і оглядати те, що в такій турі вміститься. А вміщується багато, бо вам забезпечено транспорт, провід і пояснення.

Положення Фльоренції чудове: між горбами, над річкою Арно, понад якою пробігає декілька мостів, з них найцікавіший Понте Веккіо. Вид з Фієзоле — одного з горбів — наче з пташиного льоту. До речі, завдяки цьому положенню Фльоренція відіграла важливу ролю в останній війні. Німці побудували на берегах Арно міцну оборонну лінію, яку треба було в безперервних боях здобувати вісімнадцять діб. Відступаючи, німці знищили всі мости, крім Понте Веккіо, якого боронили з обох боків. Завдяки стратегії генерала Кларка, що оточив тут німців, знищення не прибрало особливо великих розмірів. З обидвох славних ґалерій тільки злегка була пошкоджена Уфіці, в якій розсипалася одна з фресок на склепінні, але її куски дбайливо позбирано і реконструйовано. Багато будинків лежало в руїнах, але більшість з них відбудовано. Нині тільки ще за мостом де-не-де подибуєте купи розвалин.

У Фльоренції жила й панувала потужна сім'я Медічі. З них Козма Старший вкрив славою і блиском це місто, і без нього, мабуть, воно не було б тим, чим є і чим було: деякий час столицею Італії, колискою Ренесансу, містом мистецьких ґалерій і архітектури. Для цього потрібно було багатих протекторів, що стягнули до міста найславніших митців, зокрема велику трійцю: Мікельанджельо, Рафаеля і Леонарда да Вінчі.

Врешті, Фльоренція була і є торговельним осередком предметів мистецтва і люксусу, отже й різних дарунків та пам'яток. Кажуть, що вони тут дешевші, як в інших містах. Вони мають непоборний чар, і, коли ви раз йому піддастеся, пропали всі ґалерії і всі будинки. Ви маля такий досвід у Венеції і тепер підходите до всіх оцих сяючих предметів обережно. Особливо будьте обережні на Понте Веккіо! Не тому, що можете потонути в Арно, його каламутно - зеленій воді, а — в крамницях, що обабіч дерев'яного мосту, в усіх тих цяцьках і пишних виробах.

Отже, йдете прогулятися по місті. Починаєте, як звичайно, від катедри Дуомо, великого італійського смугастого ґотика, в пізанському стилі, як ви бачили в Сієні. Церква ця панує над площею і іншими будинками, які Бурнеллескі будував п'ятсот літ тому в незрівняному мармурі. Дзвіниця, побудована Джіоттом, сучасником Данте, — чудо будівництва. Доповнює ці два будинки хрестильниця з славнозвісними „воротами до раю" Гільберта: це мереживо з бронзи, що викликало захоплення в самого Мікельанджельо. Ви навіть не заходите до цих споруд оглядати фрески та образи, бо постановили собі побачити цілість, всмоктати в себе смак і запах усього міста. Тож ідете далі.

Ви на Пяцца делля Сіньорія, де в Льоджія дей Лянці Козма Медичі примістив був свою сторожу. Але ви більше зацікавлені статуєю Челліні Персей і студнею Нептуна, перед якою спалили Савонаролю. Вам назустріч — розжарена сонцем долина, внизу снується Арно, а перед вами старий міст Понте Веккіо. Він існував уже за етруських часів, і перебудували його в XIV столітті. Він, цей „дух Фльоренції", побудований з дерев'яних луків і обставлений уже згаданими крамницями. Тільки посередині є два відкриті місця, з яких видно річку, і поруч одного — статуї різьбаря і золотника Бенвенутто Челліні. Понад лівим разком крамниць пробігає критий хід, що лучить обидві ґалерії.

Так, як минули ви нині палату Уфіці, минаєте і найвеличнішу палату Пітті, бо сподіваєтесь оглянути її завтра. І подаєтеся автобусом на Фієзоле, щоб подивитися згори на місто, на сади Боболі, де ви подивляєте пишні алеї, водограї і статуї, а, над усе вид з Бельведеру і Амфітеатру.

Мандруючи далі вздовж лівого берегу Арно, ви потрапляєте на площу Мікельанджельо, де і застає вас захід сонця. Ви доволі находилися протягом дня, всмоктали в себе, що дає найкращого Фльоренція.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Тараса Шевченка спом'янула наша громада гідно і величаво. Дві тисячі людей 11 березня не забули прибути до Лейн Текнікал Скул, щоб віддати шану Шевченкові, його духові і всьому тому, чого він нас вчить і буде вчити. Проф. Роман Завадович, майстер рефератів, і цим разом своїм рефератом представив нам Шевченка в правдивому світлі як поета, пророка і вчителя, і як новітнього українського Вашинґтона, що знав всі недоліки української нації, над ними болів і лічив своїми вогненними віршами.

Коли прийняти правило, що преса не є на те, щоб все хвалити, то мушу сказати, що програма була рішуче задовга. Громада викотила на сцену все, що мала. П'ять хорів забрали дві години часу. Вистачили б два репрезентативні хори, які маємо, а саме Славута і Сурма. Своїм виглядом, репертуаром і солістами та дириґентами Яримовичем і Кукурудзом обидва ці хори репрезентувалися дуже добре. Зокрема „Сурма" дала присутнім гарний монтаж „Гамалії". На сцені хор і рецитаторка Рома Дзюбинська так вміло вивели „Гамалію", що публіка бачила і атамана, що підняв шапку і Дніпро, і відважних чубатих козаків. Кожна група хотіла мати свій хор на сцені. Але на те треба попису хорів, а не Академії. — Солістка Ія Мацюк при муз. супроводі проф. Шутя гарно відспівала „Садок вишневий", а шикаґовський співучий ветеран — пані Ліліян Опихана „Така її доля". В програмі брали ще участь хори Чайка — дир. пані Галан, хор „Союзу Українок" в оригінальних українських одностроях — дир. Яримович, хор СУМА — Північ — дир. д-р Кокорудз. Пластун Олег Сацюк, відважний декляматор, віддав добре „Холодний Яр". Збірна деклямація членів Нової Сцени — Емілії Кулик та сольоспів пані Борачук гарно доповнили тригодинну програму академії-концерту.

Заступник гол. предсідника УНС і автор „Шикаґовської Хроніки" інж. Степан Куропась „без маски" із „замаскованою" секретаркою 352-го Відділу УНС Марією Шоетак під час маскового балю театрального Т-ва „Нова Сцена" в Шикаґо.

Збори Українських Ветеранів, об'єднаних у Відділі ОбВУА, 17-го березня засвідчили про те, що старий вояк ніколи не вмирає, як казав ген. Мек Артур, а тільки відвідходить. Відходять в Шикаґо наші ветерани, відходять від життя, бо рахунок простий: від 1914 року минуло 48 років, а від закінчення другої світової війни минає майже 20 років. Відділ числить ще 99 членів. Численні молоді військовики польської, совєтської чи румунської армій до Відділу не вступають. Тільки „Корейці" — ветерани американської армії, підсилили Відділ, але і їх на зборах не було видно. Вибрано д-ра Витановича на делеґата на З'їзд ОбВУА до Філядельфії. Хоч ветерани старші люди, то їх фінансовий звіт, харитативна і збіркова акція, може засоромити неодну нашу організацію, що поставила собі гарне гасло, але діл не видно. Нову управу очолив знову полк. Дяченко.

Річні Збори „Самодопомоги", кооперативної організації, відбулися 18-го березня. Дитяча Оселя в Равнд Лейку, яку веде кооператива, принесла за минулий рік втрату $ 1,363. Причина — брак дітей, бо лише два 3-тижневі турнуси, що мали 35—40 дітей, могли відбутися. Останній сезон серпня віддано за оплатою організації Пласту. Крамниця мала $5,240 чистого прибутку, з чого покрито недобір. Нова управа, яку знову очолив В. Тимцюрак, буде думати над дальшою судьбою оселі. Чи бавитися дальше в мецената і сануватн дефіцитову дитячу оселю, чи віддати її до диспозиції старшому громадянству на вакаційний осередок, тоді буде прибуток, а не втрата. — Але справа виховання молоді все вимагає витрат, тому старше громадянство повинно знайти нове джерело прибутку. А в додатку оселя душиться, треба більше місця і грошей!

Курс української історії англійською мовою через радіо дає Петро Савчак, б. секретар 35-го Відділу УНСоюзу. На радіопередачі п. Заяця що-п'ятниці, о год. 7:30 вечером ведеться такий курс впродовж 15 мінут. Що українська молодь інтересується своєю історією, поданою в приступній формі, свідчать численні телефонічні і листовні коментарі. Автор вживає як підручника брошури під назвою „Саґа оф Юкрейн". Благородне це діло заслуговує на підтримку українського громадянства. Важне є, щоб роджена тут молодь вивчила історію України, а менше важним є, в якій мові вона ту історію опанує.

Річні Збори української друкарні і книгарні відбулися 25-го лютого. Друкарня, що колись містилася на Дейвен Евню разом з книгарнею не йшла. Щороку треба було до неї докладати, дійшло до того, що треба було її ліквідувати. Десятидоларові уділи і патріотичні промови кооператорів не помагали. Щойно 5 літ тому прийшло до повної реорганізації, побільшення уділів до $100 і до купівлі власного дому. І справа йде, Спілка борикається з недостачами, бо має борги і морґеджі, але виказує прибуток і сплачує довги. Можна сказати, що має успіх. І якщо добрі люди,- уділовці, не возьмуть її за горло, прийде час, що Спілка жертвенною працею дирекції вийде з довгів і віддячиться теж уділовцям, відповідною дивідендою за їх терпеливість.

Свято Героїнь влаштовано в нас заходом Комітету 12 жіночих організацій. Громадянство нашого міста сумнівалося в потребі такої окрбемої жіночої імпрези. Навіщо нам ділитися? Та останньою імпрезою шикаґовські жінки розвіяли всякі сумніви і доказали не лише, що „їх сила в них самих", але теж переконали всіх, що Свято Героїнь є потрібною щорічною імпрезою. Жінки зорганізували всі свої сили, бо йшло про те, чи бути чи не бути. Основою кожної такої імпрези є реферат. Пані Горчинська своїм рефератом про Олену Теліґу здобула послух авдиторії, яка слухала її та й слухала. Про Олену Теліґу вона висловилася як про блискучу постать нашої доби, що воліла, і Господа благала, дати їй краще гарячу смерть, чим зимне умирання. Вона вчила, що українська жінка повинна бути амазонкою, що вміє осідлати коня, а не плакучою березою, що держить коня за стремена і не пускає милого на війну. Концертова програма коротка, до теми і на високому рівні. Жінки добре приготовилися. Пані Турянська була собою. Вміла переживати поему „Душа на сторожі". Ія Мацюк, додала поваги імпрезі. Хор Союзу Українок був кращий як колинебудь давніше. Збірна рецитація молодших організацій МУН, Пласт, СУМА і ОДУМ була гарним помислом комітету пань. Мається враження, що жінки краще вміють вшанувати своїх сестер-героїнь, чим їхні чоловіки своїх героїв-побратимів!

Спроби оживлення організації українських бизнесменів ведуться у нас вже кілька літ. Річ в тому, що існує в нас організація Українських Бизнесменів і Професіоналістів і, як на сміх, начисляє 22 членів. А є їх в Шикаґо добрих дві сотні, менших чи більших безнесменів, не говорю вже про професіоналістів, що хотіли б мати, а не мають своєї стейтової організації. Давній статут і бездіяльність організації є тою причиною. Замало є носити горду назту Організації є того причиною. Замало є носити горду назву Організації Українських Бизнесменів життя, активности, жертвенности! Українська Громада хоче знати, чому вона має своїх бизнесменів підтримувати? Чому бизнесмени не поширять своїх рядів і не заживуть повним життям? Я був на пробних нарадах в Союзовому Домі на Савт Сайді і там прийшло до виміни думок між членами і нечленами организації. Окрема делеґація має подбати про те, щоб разом з екзекутивою обговорити справу нового статуту та подбати про скликання зборів українських бизнесменів з цілого міста.

Хроніка Трентону немає нічого спільного з шикаґовською. Хочу лише навести малу поправку до неї у зв'язку зі смертю мого товариша бл. п. інж. Адама Мицяка, що помер недавно в Трентоні. Сказано там було, що покійний одружився в 1919 р., а скінчив господарську академію в Подебрадах, Чехословаччина. Невелика і неважна це помилка, але з хронікарського обов'язку мушу навести таке спростовання: інж. Адам Мицик стояв в 1919 на фронті І-го корпусу УГА і не був жонатий, бо ще в 1924 році як я покидав золоту Прагу, він був вільного стану. Звичайно, що студіював в Празі, де на Слупі під Студентським Домом харчувалися студенти Української Академічної Громади, ми стрічалися щодня.

Шикаґовська Хроніка повинна називатися „шикаґівською" писали мені колись новоприбулі. Ви в Америці засиділися тай може не знаєте, що українська мова перейшла „метаморфозу". Я боронився у листах, мовляв, ми в Америці не міняли пня, як формували прикметники. І так було: Шикаґовська, Клівлендська, Дітройтська і т. п., а коли важко було з деяких міст, як от Мілвокі, зробити прикметник, ми вживали другого відмінка і тоді виходила хроніка Мілвокі чи Мікіз - Раку. Так я боронився, ще й покликався на бл. п. О. Стеткевича, довголітнього редактора і мовознавця „Свободи", який нас вчив так писати. Боронив я теж традиції старих еміґрантів (я мав таке враження), мовляв, що новоприбулі нам будуть міняти нашу мову. Справа затихла, я думав, що новоприбулі вже замериканізувалися. Та де там! Вони далі боронять чистоти української мови і радять шикаґовську хроніку перехрестити на шикаґську. Мовляв, знов українська мова пішла вперед! Думаю, що тепер буду боронитися так: українці, головно старі еміґранти, є в поступовій Америці великі консервативні в розумінні, що консервують свої довголітні звичаї і обичаї.

Совєти відкинули заклик ЗДА й Британії в справі атомових детонацій

Москва. — Совєтський Союз відкинув минулотижневий заклик ЗДА й Британії, щоб Совєти в останньому моменті перед заповідженою новою серією американських ядрових детонацій погодились підписати договір про заборону таких експериментів — під міжнародною контролею. Британський прем'єр Мекміллен в окремому листі до Хрущова просив його „взяти під увагу" американсько-британську пропозицію. Ото ж Хрущов, у формальній відповіді на того листа Геролда Мекміллена повторяє знову всі совєтські твердження з останніх двох років — що міжнародна інспекція і контроля була б насправді західнім шпигунським апаратом, що вона зайва і що єдину контролю повинні переводити у себе самі ті країни. Хрущов закидає ЗДА й Британії нещирість, бо — мовляв — ті держави вже давно рішили перевести нову серію ядрових детонацій і знають, що на їхні вимоги Совєтський Союз не зможе погодитись, ото ж нібм вся та американсько-британська пропозиція — не щира і обрахована для цілей закордонної пропаганди. Подібне становище зайняв знову в Женеві на 17-членній конференції роззброєння Валеріян Зорін, обстоюючи, що найкращим способом для припинення атомових детонацій є проголошення мораторіюму на них — але без ніяких ґарантій, щоб Совєти знову крадькома не приготовлялись до нових детонацій і у відповідному часі не зламали того мораторіюму, як це вони вже зробили в минулому році. Тому ЗДА й Британія рішуче становище Зоріна відкинули.

Баль комбатантів у Філядельфії

24-го лютого ц. р., у залі Горожанського Клюбу заходами жіночої секції ОбВУА під керівництвом колишньої учасниці визвольних змагань п-ні Тамари Омелюсик улаштовано традиційний баль колишніх вояків українських армій, дохід з якого призначено на інвалідів та на хрест на могилах спочилих вояків.

Жіноча секція ОбВУА щороку улаштовує такий баль з метою не лише зібрати фінансові кошти, але і метою традиційної зустрічі колишніх вояків з молодим поколінням та з молоддю. Не зважаючи на те, що в цей день у Філядельфії було п'ять чи шість забав, все ж велика кількість людей прибула й до вояків. До танців грала відома студентська оркестра. Смачний буфет у заряді пань — членок жіночої секції ОбВУА, а серед них особливу активність проявляли п-ні Омелюсик, п-ні генералова Вовк, п-ні Гонта, п-ні Матвієва й інші. Майстром церемонії був д-р Свистун. Організатори балю подбали й про художню частину.

Найбільшою атракцією вечора був виступ молоденької талановитої танцюристки панни Валі Бережної, молодшої сестри нашого славного танцюриста Алекса Бережного. Треба сказати, що панна Валя уже кілька років виступає на балі комбатантів з танками власної композиції, хоч самій танцюристці щойно минуло 16 років. Вояки ще добре пам'ятають, коли вона два роки тому виступала з групою юного ОДУМ-а, та підготовила й провела балетну частину до прекрасної інсценізації „Підводне царство".

Цього року вона виконала символічний танок „Чар весни" та один циганський танок. І хоч до того не була пристосована сцена, виконання стояло на високому мистецькому рівні.

Доктор Свистун, вітаючи панну Валю, побажав її дальших успіхів та подякував присутнім на залі батькам за те, що вони „не перешкоджають удосконалювати цей Богом даний талан у своїх дітях".

Баль комбатантів пройшов культурно та приніс не лише моральне задоволення, але й матеріяльні вигоди. Д. К.

● **Друга світова війна** коштувала Західній Німеччині — вже після закінчення — 250 більйонів н. марок, себто кругло дол. 62 більйонів. На цю суму склалися видатки в рр. 1948-1960 на прерізного роду воєнні відшкодування для чужинців і власних громадян, на відбудову понищеного мастку і інші безпосередні та посередні наслідки затіяної Гітлером війни.

● **В Каліфорнії** відбулося успішне випробування протиракетної зброї „Ніке-Зевес". Ця протиракетна ракета злетіла в гору і після того полетіла понад Пацифіком в призначеному їй напрямі.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І II ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на Фонд „Свободи" та ІІ видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 10.

Т. Іванець, С. Полланд	$ 5.00	Фостик Б., Джексон Г.	1.00
Одарченко П., Вашинґтон	4.00	Бкенко І., Шикаґо	1.00
Майлс О., Клівленд	4.00	Герасимів С., Везерсфілд	1.00
Майбо А., Ірвінґтон	4.00	Дурбак Т., Нюарк	1.00
Казанівський І., Шикаґо	4.00	Гасевська С., Йонкерс	1.00
Дорощак І., Мінн.	4.00	Кучерявий В., Нюарк	1.00
Крупка Р., Шикаґо	4.00	Джмелик А., Філя.	1.00
Погорецький Р., Пеорія	4.00	Шпак Д., Джерзі Сіті	1.00
Лупинець М., Торонто	3.20	Кобис А., Шикаґо	1.00
Васлей Г., Герісбурґ	3.00	Сліпець І., Клівленд	1.00
Самчук Н., Шикаґо	3.00	Гончар Н., Ром	1.00
Коронецька О., Ф. Мідс	3.00	Задубера О., Нортгемптон	1.00
Николайчик Н., Шикаґо	3.00	Шарван О., Ню Йорк	1.00
Данилишин З., Шикаґо	3.00	Кабіцинський Б., Рочестер	1.00
Максіменко І., Мед. Лейк	3.00	Закорчений Г. Лінден	1.00
Ільницький Т., Амблер	3.00	Данец В., Іст Орендж	1.00
Де Серґе Базіль С., Н. Н.	2.50	Вомпель Р., Філядельфія	1.00
Мельничин М., Клівленд	2.00	Бессараб Г., Колледж П.	1.00
Процак А., Гарфілд	2.00	Янчак Т., Клівленд	1.00
Терлецький І., Питсбурґ	2.00	Готра С., Дітройт	1.00
Грещак І., Ст. Пол	2.00	Щерба С., Клівленд	1.00
Маленти С., Елмгурст	2.00	Паславський М., Боффало	1.00
Мичковський М., Порт Клінтон	2.00	Бортник Д., Маттапан	1.00
Стефанів Н., Філядельфія	2.00	Воробець М., Нюарк	1.00
Гаврилюк Е., Шикаґо	2.00	Панчишин А., Філядельфія	1.00
Штогрин Г., Філядельфія	2.00	Лобур П., Нюарк	1.00
Тітка Н., Омаґа	2.00	Майка Н., Рочестер	1.00
Пирський В., Філядельфія	2.00	Репа Г., Шикаґо	1.00
Олинич Н., Менчестер	2.00	Дорзма І., Йонкерс	1.00
Бен Ц., Ню Мексіко	2.00	Скоробогатий Т., Лоді	1.00
Доскоч Г., Торонто	2.00	Гнитка Н., Шикаґо	1.00
Шаян М., Клівленд	2.00	Захарчук А., Дунелен	1.00
Д-р Дідюк Н., Бостон	2.00	Шестак Н., Росфорд	1.00
Кефор І., Ню Йорк	2.00	Озар І., Олеан	1.00
Бегека І., Шикаґо	2.00	Валук Л., Озон Парк	1.00
Палічвич І., Блюмфілд	2.00	Копчук В., Ню Йорк	1.00
Бойчук А., Кембрідж	2.00	Бандровський Н.	1.00
Димчук І., Форест Гілс	2.00	Луцик П., Джемейка	1.00
Литвин Р., Торонто	2.00	Ілляюк С., Сісеро	1.00
Сивий С., Клівленд	1.50	Флюнт В., Роксбері	1.00
Наборс С., Акрон	1.00	Д-р Рабій Ю., Ютіка	1.00
Перок П., Ню Йорк	1.00	Сорока І., Бріджпорт	1.00
Барсук Т., Вест Алліс	1.00	Петрущак І., Шикаґо	1.00
Бринайло П., Картерет	1.00	Гаврилюк М., Ст. Чарлз	1.00
Квасниця В., Маямі	1.00	Лазар Г., Ембрідж	1.00
Іванишин В., Ню Йорк	1.00	Отрок К., Кранбері	1.00
Вічковський Т., Гартфорд	1.00	Скочиляс Р., Шикаґо	1.00
Форганиш Д., Пассейк	1.00	Велигорський Е., Дітройт	1.00
Д-р Яремчишин М., Ліма	1.00	Петрик С., Шикаґо	1.00
Тимошек Н., Ню Йорк	1.00	Хоманчук М., Асторія	1.00
Дмитрів М., Клівленд	1.00	Осередчук Н., Левіттавн	1.00
Патронік М., Е. Газель К.	1.00	Кучма І., Шикаґо	1.00
Манастирський В., Аліквіппа	1.00	Нагорняк А., Шикаґо	1.00
Марціов В., Бурґетставн	1.00	Мальчевський М., Боффало	1.00
Данилюк Т., Пеорія	1.00	Д-р Рижій І., Ню Йорк	1.00
Иончак С., Картерет	1.00	Гнатов Л., Мідлтавн	1.00
Волішинський П., Вудсайд	1.00	Федик В., Розель	1.00
Кукіш Д., Шикаґо	1.00	Волосянський М., Кейнс	1.00
Куц М., Філядельфія	1.00	Лучанчак Г., Саміт	1.00
Снігурович С., Вінніпеґ	1.00	Семчик М., Лорейн	1.00
Савдик Г., Монтреал	1.00	Курилишин Т., Нюарк	1.00
Бабій М., Рочестер	1.00	Василенко І., Мінн.	1.00
Вочук Р., Торонто	1.00	Крізар Л., Бронкс	1.00
Данківський І., Філя.	1.00	Сокол В., Кемпбел	1.00
Данилюк А., Оттава	1.00	Кашуба С., Ст. Петерсбурґ	1.00
Колосюк В., Дітройт	1.00	Меронек І., Варрен	1.00
Демидчук С., Бруклин	1.00	Кійло С., Шикаґо	1.00
Пуцинський С., Бріджпорт	1.00	Беднарчук А., Менчестер	1.00
Форостяк К., Брістоль	1.00	Мазурик С., Дітройт	1.00
Вігус К., Торонто	1.00	Гураль М., [illegible]	1.00
Карпа С., Гілсайд	1.00	Рекрут О., Провіденс	1.00
Крисюк І., Рочестер	1.00	о. Лободич Р., Філядельфія	1.00
Курів М., Вунсакет	1.00	Литвин Ю., Стемфорд	1.00
Накапінський П., Варвік	1.00	Попович В., Асторія	1.00
Ревега Н., Ню Йорк	1.00	Дубицький Ю., Шикаґо	1.00
Строченко Я., Шикаґо	1.00	Дмитрів М., Ютіка	1.00
Танчук А., Вілмінґтон	1.00	Ярош С., Рослиндейл	1.00
Захарків А., Балтімор	1.00	Остапчук Р., Рочестер	1.00
Винник О., Бронкс	1.00	Крук Е., Клівленд	1.00
Сенчина Я., Торонто	1.00	Корній Р., Шикаґо	1.00
Баранецький П., Ню Йорк	1.00	Ляхович М., Шикаґо	1.00
Майброда Н., Денвер	1.00	Рублянський Р. Скрентон	1.00
Лукашів К., Кліфтон	1.00	Яросш С. Салем	1.00
Баланчук І., Вілмінґтон	1.00	Яцула М., Рочестер	1.00
Біліньский В., Ню Гейвен	1.00	Тимчук Т. Торонто	1.00
Манозенко В., Мілвокі	1.00	Левчук Г. Бронкс	1.00
Чорнх М., Толідо	1.00	Разом	$ 242.20
Ватилик С., Шикаґо	1.00	Раніше проголошено	$ 5,330.54
Кецко А., Рочестер	1.00		
Шалос Р., Бруклин	1.00		
Янів Ю., Клівленд	1.00	Разом	$ 5,572.74

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що 16-го квітня 1962 року, з Волі Всевишнього, відійшла у Вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни, після тяжкої, довгої недуги, на 68-му році життя, вірна ДРУЖИНА, зразкова МАМА, любляча БАБЦЯ

бл. п. Олена-Ґригоровна ДЕРЕВ'ЯНКО

ПАНАХИДА — відбудеться в ЧЕТВЕР, 19-го КВІТНЯ 1962 р., в год. 8:00 вечора, в похоронному заведенні М. Копшка в Трентоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — в П'ЯТНИЦЮ, 20-го КВІТНЯ 1962 р., в год. 9:00 ранку, із церкви св. Тройці, на 824 Аделайн вул. Після цього тіло Покійної буде перевезене до Бавнд Бруку, Н. Дж.

НЕХАЙ ЗЕМЛЯ ВАШИНҐТОНА БУДЕ ПОКІЙНІЙ ЛЕГКОЮ.

Горем прибиті:

АНДРІЙ — чоловік
ВАЛЕРІЯ — донька
АЛЬПИНА — донька
МИРОСЛАВ ЧАПОВСЬКИЙ — зять
ЮРКО І АНДРІЙ — внуки
та Родина

Бажанням Покійної було, замість квітів на могилу, складати пожертви на Церкву-Пам'ятник у Бавнд Бруку, або на Українську Вільну Академію Наук в ЗДА.

Ділюся з Односельчанами і Друзями сумною вісткою, що дня 8-го квітня 1962 року, в санаторії в Реґенсбурзі (Німеччина), після 16-літніх тяжких страждань, упокоївся в Бозі

бл. п. Михайло ДІЛАЙ

на тридцять восьмому році життя.
Похорони відбулися 11-го квітня ц. р. на місцевім цвинтарі. Покійний оставив горем опечалену Маму в Україні й багато Друзів, з яких більшість живе тут в Америці.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Я. ТРОСТЯНЕЦЬКИЙ

ПОДЯКА

Почуваюся до милого обов'язку на цьому місці подякувати

Вп. п. д-рові МИХАЙЛОВІ ЯЦУХОВІ

ЛІКАРЕВІ з ГАРТФОРДУ,

за вилікування мене з анемії та нервиці шлунка. Хоч лікування утруднювала задавлена хвороба, та мій вік і ґрипа, то панові докторові вдалося мене вилікувати.

Нехай Господь за це нагородить Вас, Пане Докторе!

Гартфорд, 11-го квітня 1962.

А. ДОЗОРСЬКА

Петро Одарченко

Нове видання підручника української мови д-ра Яра Славутича

Conversation Ukrainian. Second revised edition by Yar Slavutych, University of Alberta. Preface by Orest Starchuk, University of Alberta. Edmonton - Winnipeg. Gateway Publishers, Ltd. 1961, XVi + 608 pp.

Друге видання підручника д-ра Яра Славутича значно відрізняється від першого видання. Перша і друга частина об'єднані в одну книгу, прекрасно оправлену і надрукований на дуже доброму папері. У другому виданні значно поширено граматичні правила і граматичні вправи, а також вислови. Виправлено деякі дрібні друкарські помилки, що були в першому виданні. Отже це виправлене і удосконалене видання підручника розмовної української мови д-ра Яра Славутича заслуговує ще кращої оцінки, ніж попереднє перше видання, що здобуло таку високу загальну оцінку з боку численних рецензентів, фахівців української мови та вчителів, що мали змогу на власній практиці перевірити вартість цього цінного підручника.

Перед автором підручника стояли три основні завдання: Поперше, дати учневі зразки української сучасної літературної мови, що вживається в щоденній розмові; подруге, дати загальні знання про Україну, про її географію, історію, літературу, культуру та мову; потретє, дати деякі інформації про українців, що живуть в Канаді та в ЗДА. Увесь підручник складається з 75 лекцій. Словник охоплює понад 4000 найбільш уживаних у щоденній розмові слів. Підручник призначений для учнів середньої школи, а також для студентів, які не знають української мови, але досконало володіють англійською мовою. Кожна лекція складається з п'ятьох основних частин: Діялог, матеріял для читання, короткі граматичні пояснення, домашнє завдання (переклад з англійської мови на українську або навпаки) та словник.

Фахівці - мовознавці і практики - вчителі дали дуже високу оцінку підручникові д-ра Яра Славутича. Проф. Смаль-Стоцький, відзначаючи, що цей підручник з усіх поглядів є найкращий, радив використовувати його не тільки в Канаді, а й в американських школах. Проф. В. Кирконелл відзначив високу якість діялогів, матеріялу для читання та вправ. Проф. О. Старчук особливо високо відзначив педагогічну та методичну сторону підручника. Проф. Я. Рудницький гаряче рекомендував цей підручник для навчання української мови в університетах. Проф. В. Буйняк похвалив підручник за добре підібрані українські ідіоми та прислів'я. Д-р В. Бандера відзначив, що високі якості підручника пояснюються тим, що його автор одночасно є письменник, педагог і вчений. Проф. П. Савчук відзначає, що підручник складено відповідно до новітніх принципів викладання мови. Проф. В. Чапленко відзначає, що „високу якість мови підручника збільшує ще й прозорий, легкий, справді підручниковий мовостиль". Проф. В. Чапленко відзначає також „майстерно побудовані діялоги" та добре продуману тематику дидактичного матеріялу. „У ній же охоплено всі відомості про Україну, історію й географію України, українське письменство, українську культуру взагалі, її промисловість тощо . . . А в цілості це складається на якусь маленьку енциклопедію українознавства". Проф. П. Ковалів зазначає, що „з методичного боку це досить цікаво і зручно, що під час лекції студенти відразу включаються в жваву розмову". Далі проф. П. Ковалів, аналізуючи структуру кожної лекції, відзначає: „Такий зміст книжки, що в цілому справляє враження методично добре опрацьованого підручника, з різноманітним і цікавим матеріялом та з живим викладом цього матеріялу і вміння подавати його в формі діялогу, що дуже важливо для практичного вивчання мови". Д. Кислиця вважає за один з найбільших позитивів підручника його систематичність і послідовність. Д. Кислиця цілком слушно відзначає також методичне новаторство цього підручника, в якому „по суті вперше намічено нові способи, як навчити української мови в англомовному світі". Далі Д. Кислиця на підставі власної практики викладання української мови за цим підручником приходить до висновку, що він більше відповідає дорослим студентам, ніж дітям чи навіть підліткам. „Добре дає собі раду з цим підручником той студент, який уже бодай трохи читав і говорив по-українському". Д. Кислиця в зв'язку з цим висловлює побажання, щоб був виданий „короткий підготовчий підручник". Треба сказати, що це побажання Д. Кислиці автор підручника взяв до уваги. В передмові до другого видання підручника д-р Яр Славутич повідомив, що він уже склав такий підготовчий дуже елементарний підручник з вступним розділом, присвяченим українській фонетиці. Цей підручник, що має назву "Basic Ukrainian" і що охоплює 700 слів, уже складений, і є надія, що незабаром він буде виданий. Як зазначає автор, цей підручник буде призначений для навчання української мови в початкових школах, де вчаться діти від 8 до 12 років, а також ним можуть користуватися й дорослі. Цей підготовчий елементарний підручник розрахований на дітей і дорослих, які зовсім не знають української мови.

Дуже важливе свідчення Д. Кислиці, що підручник д-ра Яра Славутича на практиці цілковито себе в и п р а в д а в. „Працюючи за підручником Яра Славутича, пише Д. Кислиця, відчуваєш, що цей підручник склав педагог, викладач із чуттям мови і професійної відповідальности". Ця заява мовознавця і досвідченого педагога Д. Кислиці, автора цінних підручників з української мови, дуже важлива, особливо важлива тому, що Д. Кислиця користувався уже підручником Яра Славутича, викладаючи українську мову англомовним учням.

Друге видання підручника української мови Яра Славутича так само зустріло високу оцінку з боку рецензентів. Левко Ромен, наприклад, пише: „Бачимо, що друге видання цього підручника під багатьма оглядами поліпшено".

Серед рецензентів н е м а є повної одностайности лище в одному пункті — в питанні про правопис. Л. Ромен вважає, що „авторові краще було б послідовно дотримуватися затвердженого УВАН правопису", а В. Чапленко з приводу правопису висловлює іншу думку: „При цьому треба сказати, що автор, спираючись в основному на норми „вільної" української мови, зазначаючи її русифікацію на Україні, разом з тим знайомить учнів і з мовними явищами, зокрема з правописом, уживаним тепер примусово на нашій батьківщині. Це останнє в такому підручнику теж потрібне, бо учні повинні розуміти тексти, видавані на Україні, знати, в чому саме лежать розбіжності між мовою еміграції і мовою сучасної України". З останнім поглядом, очевидно, можна погодитися; тільки при цьому не можна говорити про „розбіжності між мовою", а лише про невелику різницю між двома правописами однієї мови. Можна говорити також про русифікаційні тенденції в уживанні лексики, а також в уживанні форми давального відмінка на -у, замість -ові, тощо.

Щоб ознайомити викладачів української мови з розмовним методом навчання мови, д-р Яр Славутич в кінці серпня минулого року виступив на конференції Об'єднання Українських Педагогів Канади із спеціяльною доповіддю, яка пізніше була опублікована окремою брошурою під назвою: „Розмовний метод навчання української мови", Торонто, Об'єднання Українських Педагогів Канади. 1961, 10 стор. В цій брошурі автор пояснює, чому він змушений був удатися до розмовної методи, складаючи свій підручник. Головна причина полягає в тому, що наші діти знають англійську мову краще, ніж українську. І тому до них треба підходити з іншою методою, ніж до дітей, для яких українська м о в а найближча і найрідніша від усіх чужих мов. Отже, безперечно класти в основу навчання мови граматику, вивчаючи спочатку фонетику, потім морфологію і синтаксу, в цих умовах було б недоцільно. Не маючи відповідного лексичного запасу, учні не змогли б починати вивчення української мови з граматики, і тому єдиним засобом викликати в учнів інтерес до української мови і відразу ж дати їм готові форми української ф р а з и, зразки найпростіших речень було застосування розмовної методи, методи запитання і відповідей. Така метода дає учневі змогу вже після перших кількох лекцій знати кілька десятків слів і кілька десятків готових речень. З кожним днем збільшуючи свій лексичний запас, а також і фразеологічний, учень поступово знайомиться і з граматичними законами нашої мови і набуває практику творчого використання н а б у т и х знаннів.

Д-р Яр Славутич є безперечно новатор і піонер у ділянці складання підручників української мови для англомовного учня за розмовною методою.

Успіх підручника не можна пояснити лише доброю методою і добрим підбором матеріялу. Секрет цього великого успіху залежить головно від того, що автором підручника є людина, що поєднує в собі три дуже важливі особливості — поперше, ерудицію мовознавця — досконалого і тонкого знавця сучасної української літературної мови, подруге досвід талановитого педагога і великий хист визначного українського поета і літературознавця.

Треба сподіватися, що цей високоякісний підручник української мови прислужиться великій справі — поширенню знання української мови серед нашої молоді в Канаді і в ЗДА, а разом із тим і поширенню основних знаннів про Україну, її минуле і сучасне та про багату українську культуру.

Чи не час скінчити з „таким" спортом?

Ми не будемо повертатися до історії, як трактує Німецько - Американська Ліга УСК від часу, як він став її членом.

1) 10 грудня 1961 були назначені змагання УСК — Айнтрахт. Змагання почалися з коло 20 хв. спізненням. День був дощово-мрячний. Сім хвилин до закінчення змагань суддя п. Гуке перервав гру при стані 1:0 для УСК-у — через мряку! Ліговий суд зарядив повторення змагань і 25 березня 1962, УСК виграв ці змагання 5:0.

2) 11 лютого 1962 змагання УСК — Греки в 55 хв. гри при стані 2:0 для УСК-у суддя п. Петерс дістав корч ноги і при згоді ланкового гор Нім. Ліги п. Вернера передав суддювання п. Ґлязінґерові. Ліговий суд зарядив повторення змагань, які відбулися 7 квітня ц. р. вечером при світлі. Півгра закінчилася 1:1. Під час перерви грецька публіка потурбувала суддю. Хоч Греки були господарем грища, то суддю від розгорячкованої публіки оборонили змагуни УСК-у. Другий раз це саме повторилося 12 хв. до закінчення гри, як суддя диктував 16 м. вільне до УСК-у, а грецька публіка вимагала „карного". Те, що стероризований суддя не диктував двох карних до Греків на початку другої півгри, забулося.

3) 22 лютого 1962 більшість змагань було відкликано вже напередодні, а решту відкликано в неділю рано через великий сніг, що при топленню замінювався в лід. Тільки С. К. Ню Йорк не відкликав змагань з УСК-ом аж до часу, коли усківська команда приїхала на площу і побачила стопову верству леду, яка покривала грище, але ще й тоді панове із С. К. Ню Йорк запевнювали що „... вчера ввечір г р и щ е надавалося до гри..."

4) 3 березня 1962 змагання УСК резерва — Бруклин рез. суддя п. Ґеснер скоротив на 17 хв. в другій пів грі при стані 1:0 для Бруклина, зразу твердячи, що використав повний час, а за хвилю „вияснив", що через спізнений час, бо слідували змагання перших команд, і що він зробив це в порозумінню з капітанами команд, що обидва змісця заперечили.

До 1-го. Кому було потрібне повторення тих змагань? А до самої гри, — чи п. Гуке перед розпочаттям гри не бачив, що день мрячний і спізнений час? Може б Клюби були погодилися продовжувати гру без перерви. Чи може це „зводження порахунків" п. Гуке з УСК-ом?, бо ми ніяк не віримо, щоб він був перервав змагання, якби був провадив Айнтракт.

До 2-го. Чи п. Петерс, як професійний суддя, а п. Вернер, як довголітній член проводів Нім. Ліги, не знали, що суддю під час гри може замінити тільки один з лінійних суддів? То чому тоді ввели до гри суддю глядача?

До 3-го. С. К. Ню Йорк з розмислом держав в тайні „добрий стан" площі, щоб тим способом наразити УСК на великі матеріяльні втрати.

До 4-го. Ми пиреконані, що скорочення гри Р е з е р в и УСК-у було подиктоване бажанням не дати можливости вирівнати чи виграти ті змагання, бо УСК рез. претендент на перше місце, Бруклин також, а відібрання двох точок ці можливості послабило.

Управа УСК-у напевно свідома того, що УСК, — це один з найбільших клюбів в Німецькім Футбольнім Союзі. Що від часу включення УСК-у в ряди Нім. Ліги він спричинився в найбільшій мірі до піднесення рівня футболу, бо дбаючи про свою сильну команду, заставляв інші клюби теж дбати про кращий стан своїх перших команд. Те, що сьогодні Нім. Ліга розпоряджає цілим рядом сильних команд, може в великій мірі з а в д я ч у в а т и УСК-ові!

Тому час, щоб УСК був трактований на рівні з усіма іншими клюбами, бо в противному випадку ми схильні думати, що в Німецькій Лідзі панує дух „ібер" і „унтер" клюбів. Ані в одному з вичислених випадків за УСК-ом не стоїть жадна вина чи промах. В трьох випадках вини допустилися офіційні представники Ліги, в четвертому німецький клюб С. К.

Варто, щоб українська публіка, постійні симпатики УСК-у в 80% складається публіка всіх змагань, де грає УСК. Це в першій мірі мусить і повинен відчути С. К. Ню Йорк при найближчій стрічі з УСК-ом Ми думаємо, що члени і симпатики УСК-у повинні домагатися від Управи Клюбу, щоб вона своїх прав і належного трактовання на форумі Нім. Ліги боронила більше наполегливо і вперто. Бо ми також переконані, що як зайде потреба, Управа УСК-у від тих же членів і симпатиків дістане кожну піддержку і поміч.

Ярослав Клим

Посмертні згадки

Іван САБАТ, довголітній член Відд. 245 УНСоюзу в Трентоні, Н. Дж., помер 14-го березня 1962 р., після довгої недуги. Покійний народився в м. Хирові, Галичина, в 1893 р. Осиротив дружину Валерію, 3 доньки: Гелену, Марію та Алес, 4 внуків та брата, теперішнього секретаря 245 Відділу, Иосипа Сабата. Похорон відбувся 17-го березня 1962 р., з української прав. церкви св. Тройці в Трентоні, на парафіяльний цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять!

И. Сабат, секр.

Марія ШОСТАК, — членка 252 Відд. УНСоюзу ім. Т. Шевченка, в в Шикаго, Ілл., померла дня 26-го березня 1962 року, несподівано, в передчасному віку. Покійна народилася в Шикаго, 1918 року. Завдяки її родичам, Покійна вже з молодих дитячих років цікавилась українським життям. Вже в шкільному віці Вона належала до парафіяльного хору церкви св. Володимира в Шикаго, до театрального гуртка при тій же церкві, а згодом, коли почала прибувати до ЗДА нова еміграція, Вона перша простягала руку допомогти їм у всіх потребах. Володіючи добре українською мовою, Покійну перед двома роками, обрано фін. секретаркою 252 Відд. УНСоюзу в Шикаго, на якому то пості закінчила своє життя. Похорон відбувся при великій співучасті Громадянства, а головно Дирекції і Членів УНС, а саме: заст. президента УНСоюзу інж. С. Куропася, гол. контр. П. Пуцило, орг. М. Ткачук, Носісвич та інші. Похорон відбувся 30-го березня, з церкви Катедр. Собору св. Володимира в Шикаго, на цвинтар Elmwood, Ill., де надгробне слово від УНСоюзу виголосив місто голова УНСоюзу, інж. С. Куропась. В. Й. П.!

С. Маланчук, фін. секр.

Текля ГУЗАР, довголітня членка (через 49 р.) Т-ва „Дністер", Відд. 361 УНСоюзу в Ню Йорку, дружина був. головного радного УНСоюзу Іллі Гузара, померла, по короткій недузі, 15-го квітня 1962 р. в Manhattan General Hospital, проживши 69 років. Покійна полишила у глибокому смутку синів: Михайла, Еміліяна та Василя і доньку Ольгу. Похорон відбудеться в четвер, 19 квітня 1962 р., в год. 9:30 рано, з пох. заведення П. Яреми, до церкви св. Юра в Ню Йорку, опісля на цвинтар Кальварія. — В. Й П.!

Управа

ТАРЗАН, ч. 4824. Засуд!

Собіто презирливо стояв над скорченими тілами Тарзана і Лейвера. — Ось вам змовники! — злорадів він.

— Вони мали вбити Метюлю! Тому вони самі мусять згинути... Завтра!

— А що ж до жінки, — він хитро закінчив, — відошліть її до моєї хати на переслухання... Я скінчив...